

εἴτε δαπανηθῆ ἔν τῷ πεκουλίῳ, εἴτε μὴ, χῶρα τῷ δόγματι, καὶ εἰ φαίνεται ἔν τῷ πεκουλίῳ.

1) * Κείμενον¹⁾ τῶν βασιλικῶν* καὶ οἱ ἐγγνηταὶ καὶ οἱ μανδάτωρες τοῦ ὑπεξουσίου βοηθοῦνται, εἰ μὴ ὀλοπύχῳ προαιρέσει παρενέβαλον, ὅλον τὸ συνάλλαγμα βεβαιούσθαι.

2) Καὶ^{m)} πότε οἱ ἐγγνηταὶ αὐτοῦ βοηθοῦνται, ἢ μὴ* καὶ εἰ βουλήσει τοῦ πατρὸς παρενέβαλον.

1) * Ὁⁿ⁾ ὑπεξούσιος καὶ οἱ παρεμβάλλοντες, εἰ καὶ διηνεκῆ ἔχουσι παραγραφῆν, ὅμως καταβαλόντες οὐκ ἀναλαμβάνουσιν. ἢ γὰρ τοιαύτη παραγραφῆ οὐ δι' εὐνοίαν αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ μίσος εἰσῆχθη τοῦ ἐνάγοντος.

2) Καὶ^{o)} ὅτι, εἰ ὁ ὑπεξούσιος καὶ ὁ παρεμβάλλων καταβάλλουσιν, οὐκ ἀναλαμβάνουσιν. ἢ γὰρ τοιαύτη παραγραφῆ διὰ μίσος εἰσῆχθη τοῦ ἐνάγοντος, καὶ οὐ δι' εὐνοίαν αὐτῶν.

εἴτε δαπανηθῆ τὸ δανεισθῆν] Σημείωσαι^{p)}, ὅτι ὁ δανείσας παρὰ τὸ Μακεδονιάνειον, οὐδὲ φαινομένων τῶν νούμμων καὶ ὄντων ἔν τῷ πεκουλίῳ τοῦ ὑπεξουσίου, δύναται ἀπαίτησιν ἔχειν. [Sch. a. Fabr. II. 363.]

θ'. * Καὶ^{q)} φυσικῶς ἐλέγχονται.

ι'. 1) * Ἐὰν^{r)} ὑπεξούσιος μὴ ἀντιτιθεῖς τὴν παραγραφῆν καταδικασθῆ, κέχρηται τῇ παραγραφῇ καθ' ὑπόδειγμα τῆς γυναικὸς ἀντιφωνησάσης διὰ τὸ πρὸς τὸν ἄκτωρα μίσος, οὐ διὰ τὴν πρὸς τὸν ῥέον εὐνοίαν.

2) Καὶ^{s)} εἰ μὴ ἀντιτιθέντες τὴν παραγραφῆν καταδικασθῶσιν, κέχρηται τῇ παραγραφῇ καθ' ὑπόδειγμα τῆς ἀντιφωνησάσης γυναικὸς.

ια'. Καὶ πότε ἀρχῆ τὸ δόγμα, δανεισθέντος τοῦ ὑπεξουσίου, τουτέστιν, ὅτε εἰδήσει τοῦ πατρὸς* καὶ ὅτε κελύσας δανείσασθαι, κωλύει ἀγνοοῦντος τοῦ δανειστοῦ. ἢ γὰρ ἀρχῆ σκοπεῖται τοῦ συναλλάγματος.

ιβ'. Καὶ ὅτι ἰσχυρῶς ἐπερωτᾶται ὑπεξούσιος κατὰ μετάθεσιν τοῦ χρέους, ἔπερ ἕτερος ἔδανείσατο.

ιγ'. Καὶ ὅτι χῶρα τῷ δόγματι, κὰν κελύσει τοῦ ἰδίου πατρὸς ἔδανείσατο ὁ ὑπεξούσιός μου ἕγγονος.

ιδ'. Καὶ κὰν πόλις ἢ ἰδιώτης δανείσῃ, χῶρα τῷ δόγματι.

ιε'. 1) Ἐὰν^{t)} ὑπεξούσιος παρὰ γνώμην τοῦ πατρὸς δανεισάμενος ἀποστείλῃ τῷ ἰδίῳ πατρὶ γράμματα, δηλῶν αὐτῷ, ἔπερ αὐτοῦ καταβαλεῖν τῷ δανειστῇ. ἔὰν ἀποδοκιμάξῃ ὁ πατὴρ τὸ δάνειον, εὐθὺς διαμαρτυροῖα χρήσασθαι ὀφείλει, σημαίνων δι' αὐτῆς τὴν ἐναντίαν αὐτοῦ βούλησιν.

2) Καὶ^{u)} ὅτι, ἐὰν ὁ ὑπεξούσιος ὡς ἀπὸ μανδάτου τοῦ πατρὸς δανεισάμενος γράψῃ αὐτῷ καταβαλεῖν, ὀφείλει ὁ πατὴρ ἐγγράφως διαμαρτυροῦσθαι, εἰ ἀποδοκιμάξῃ τὸ γεγονός.

ις'. 1) * Ἐὰν^{v)} ὁ υἱὸς δανεισάμενος ἐπιδῶ προῖκα ἔπερ τῆς ἀδείκησ, ἐνάγεται ὁ πατὴρ, ὡς καὶ τὰ δανει-

In filio quoque, sive nummi in peculio consumti sint, sive non sint, Senatusconsulto locus est, et si in peculio extent.

Textus Basilicorum: Et fideiussoribus et man-*L. 9. §. 3.*
datoribus filiifamilias succurritur, nisi toto animi pro-*D. XIV. 6.*
posito intercesserunt, ut totus contractus confirma-
retur.

Et quando fideiussoribus eius succurratur, vel contra: et si voluntate patris intercesserunt.

Filiusfamilias et qui pro eo intercedunt, licet *§. 4*
perpetuam exceptionem habeant, tamen si solverint, non repetunt. Nam talis exceptio non eorum favore, sed odio actoris interducta est.

Item si filiusfamilias et qui pro eo intercedit, solverint, id non repetunt: talis enim exceptio odio actoris, non favore eorum introducta est.

1) sive pecunia — consumpta sit] Nota, eum, qui contra Senatusconsultum Macedonianum credidit, ne quidem, si nummi extent, et in peculio filiifamilias sint, actionem habere posse.

IX. Et naturaliter tenentur.

L. 10.

X. Si filiusfamilias non opposita exceptione condemnatus sit, utitur exceptione exemplo mulieris intercedentis, propter odium actoris, non propter rei favorem.

D. eod.

L. 11.

D. eod.

Item si non opposita exceptione condemnati sunt, exceptione utuntur exemplo mulieris intercedentis.

XI. Item quando cesset Senatusconsultum, filiofamilias mutuum accipiente, id est, cum sciente patre hoc factum sit: ut cum pater, qui eum mutuum accipere pecuniam iussit, ignorante creditore prohibuit: nam initium contractus spectatur.

L. 12.

D. eod.

XII. Item filiusfamilias novandi debiti causa valide promittit, quod alius mutuum accepit.

L. 13.

D. eod.

XIII. Item locus est Senatusconsulto, etsi iussu patris sui nepos, qui in potestate mea est, mutuum pecuniam sumsit.

L. 14.

D. eod.

XIV. Et sive civitas, sive homo privatus mutuum dederit, Senatusconsulto locus est.

L. 15.

D. eod.

XV. Si filiusfamilias, qui praeter patris voluntatem mutuum pecuniam sumsit, literas ad patrem suum miserit, significans illi, ut pro se creditori solvat: si mutuum pater improbat, continuo testatione utatur, qua contrariam voluntatem declaret.

L. 16.

D. eod.

Item si filiusfamilias quasi ex mandato patris mutua pecunia sumpta scripserit ei, ut solveret, pater in scriptis protestari debet, si id, quod factum est, improbat.

XVI. Si filius¹⁾ accepta mutua pecunia dotem pro sorore dederit, pater convenitur, quasi creditum

L. 17.

D. eod.

1) E scholio, quod extat in Syn. p. 181. et inde apud Fabr. lit. c. T. II. p. 363. Eadem exhibet usque ad παρενέβαλον Schol. 25. ad Basil. XIV. 1. cap. 12. e Cod. Coisl. CLII. depromptum, edit. nostrae T. II. p. 97. m) E Tipucito. n) E Syn. p. 181. habet Fabr. T. II. p. 362. sq. o) E Tipucito. p) Hoc scholium est e Syn. p. 181. et pertinet ad §. 2. cap. 8. h. t. q) E Syn. p. 181. habet Fabr. T. II. p. 363. priori capiti iunctum. r) E Sch. t. ad Basil. XXII. 1. cap. 53. Fabr. III. 67. s) L. 11. secundo loco positam, L. 12. 13. 14. 15. D. h. t. habet solus Tipucitus. t) Ex Eustathio tit. de momento, §. 11. in Leuncl. Iur. Gr. Rom. T. II. p. 208. Est §. 12. Cap. 1. in edit. Zachariaei. u) E Tipucito. v) E Syn. p. 181. habet Fabr. T. II. p. 363.

σθέντα εἰς αὐτὸν ἑδαπανήθησαν. αὐτὸς γὰρ ἔχει τὴν ἀνάληψιν τῆς προικὸς, ἀποθνησκούσης αὐτῆς ἐν τῷ γάμῳ.

2) Καὶ^{w)} πῶς ἐνάγεται ὁ πατήρ, τοῦ υἱοῦ δανεισμένου καὶ ἐπιδόντος προῖκα ὑπὲρ τῆς ἀδελφῆς.

ἐὰν ὁ υἱός] Κύριλλος^{x)}. Ἐὰν ὑπεξούσιος δανείσθῃ καὶ προικίῃ τὴν ἀδελφὴν, ὁ πατὴρ ἐνάγεται. αὐτῷ γὰρ ἀρμόζει τελευτησάσης τῆς κόρης ἢ ἀναδοσὶς τῆς προικὸς. [Sch. c. Fabr. II. 363.]

L. 18. ιζ'. Καὶ^{y)} ὅτι ἀποθανόντος τοῦ ὑπεξουσίου, ἐγγυητὴν ὁ δανειστὴς οὐ δύναται λαβεῖν. ὁ μὲντοι πατὴρ περὶ τοῦ παρ' αὐτοῦ χρεωστομένου διὰ τῆς περὶ τοῦ πεκουλίου ἀγωγῆς, καλῶς δίδωσιν ἐγγυητὴν.

L. 19. ιη'. Καὶ ὅτι τὸ δόγμα μόνῳ τῷ γινώσκοντι ἢ τῷ γινώσκοντι ὀφείλοντι ἀντίκειται, ὅτι τυχὸν ὑπεξουσίου ἐστὶν ὁ δανειζόμενος.

L. 20. ιθ'. Καὶ ὅτι ὁ ὑπεξούσιος ἀντιξούσιος γενόμενος, εἰ κατὰ ἄγνοιαν φάκτον νοβατεύσει τὸ παρὰ τὸ δόγμα αὐτοῦ δανεισθέν, ἔχει παραγραφὴν ἢ φάκτον.

L. 1. κ'. Καὶ ὅτι ἀργεῖ τὸ δόγμα καὶ ἐπὶ τοῦ δικαίως νομισθέντος καὶ ἑαυτὸν λέγοντος ἀντιξούσιον.

L. 2. κα'. Οὐ βοηθεῖται ἐκ τοῦ δόγματος ὁ δημοσίᾳ ἀντιξούσιος νομιζόμενος, ἢ κατὰ βούλησιν τοῦ πατρὸς συναλλάξας, ἢ ἐὰν ὁ πατὴρ τὸ προχθέν ἀποδέξηται, ἢ εἰς βάρους τοῦ πατρὸς κατεβλήθη, ἢ γενόμενος ἀντιξούσιος διὰ μετάρθεσιν τοῦ χρέους τὴν ἰδίαν πίστιν ἐνοχον ἐποίησεν, ἢ ἄλλως ἔγνω τὸ χρέος.

L. 3. κβ'. 1) * Ἐπι^{z)} δανείον μόνον χάρα τῷ δόγματι. ἐὰν δὲ ἐξ ἀγορασίας χρεωστήσῃ ὁ ὑπεξούσιος, ἀργεῖ τὸ δόγμα.

2) Ἐπι^{a)} δανείον, φησί, χάρα τῷ δόγματι. ἐὰν δὲ ἐξ ἀγορασίας χρεωστήσῃ, ἀργεῖ τὸ δόγμα.

ἐπὶ δανείον] Θεόδωρος^{b)}. Ἐὰν ἀγορασίας ὑπεξούσιος ἐπερωτηθῇ τὸ τίμημα μετὰ τόκων, καλῶς ἀπαιτεῖται αὐτό. [Sch. d. Fabr. II. 364.]

L. 4. κγ'. Καὶ^{c)} πῶς τὸ κατὰ γνώμην τοῦ πατρὸς ἔρωται δάνειον, καὶ τὸ ἐνέχυρον ὑπόκειται· καὶ μάλιστα εἰ κληρονομήσῃ τὸν πατέρα, εἰ μὴ προγενέτερος δανειστῆς δικαίῳ προγενεστέρως ὑποθήκης ἀφέληται τὸ πρῶγμα.

L. 5. κδ'. 1) * Ἐὰν^{d)} ὑπεξούσιος δανείσθῃ ἐλευθερίων σπονδασμάτων ἢ πρεσβείας ἐνεκεν ἀπολιμπανόμενος, ἀργεῖ τὸ δόγμα. κατέχεται οὖν καὶ αὐτός, καὶ ὁ πατήρ, οὐ μόνον περιόντος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ἐντὸς ἐνιαυτοῦ. εἰ μὲντοι κατὰ κέλευσιν τοῦ πατρὸς γέγονε τὸ δάνειον, τότε οὐδὲ εἰς τί δεδαπάνηται τὰ δανεισθέντα, ζητούμεν, ἀλλὰ καὶ διηνεκῶς ἐστὶν ἀγωγή κατὰ τοῦ πατρὸς.

2) Καὶ^{e)} πῶς κατέχεται ὁ πατήρ καὶ ὁ ὑπεξούσιος υἱός, δανεισόμενος ἐλευθερίων σπονδασμάτων ἐνεκεν ἢ πρεσβείας χάριν ἀπολιμπανόμενος. οὐ μόνον περιόντος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀποθανόντος τοῦ υἱοῦ ἐνέχεται ὁ πατήρ ἐντὸς ἐνιαυτοῦ. εἰ μὲντοι κατὰ κέλευσιν τοῦ πατρὸς ἑδανείσται, καὶ διηνεκῶς ἐστὶ κατὰ τοῦ πατρὸς.

L. 6. κε'. Καὶ^{f)} ὅτι δανείον παρὰ τὸ δόγμα γενομένου, οὐδὲ ἢ περὶ πεκουλίου χάρα ἔχει. καὶ ὅτι ὑπερ ἐπὶ υἱοῦ, τοῦτο καὶ ἐπὶ ἐγγόνου λέγομεν.

in rem eius versum sit. Ipse enim, mortua ea in matrimonio, dotis habet repetitionem.

Item quomodo pater conveniatur, si filius mutuum pecuniam acceperit, et pro sorore dotem dederit.

1) si filius] Cyrillus. Si filiusfamilias mutuum pecuniam acceperit, et sororem dotaverit, pater convenitur. Ipsi enim defuncta puella dotis repetitio competit.

XVII. Item mortuo filiofamilias creditor fideiussorem accipere non potest. Pater tamen eius, quod ab eo per actionem de peculio debetur, nomine recte dat fideiussorem.

XVIII. Item Senatusconsultum ei tantum obstat, qui scit vel scire debuit, eum, qui mutuum pecuniam sumit, esse filiumfamilias.

XIX. Item filiusfamilias paterfamilias factus, si per facti ignorantiam mutuum contra Senatusconsultum sumtum novaverit, exceptionem in factum habet.

XX. Item cessat Senatusconsultum et in eo, qui se dicebat patremfamilias et iure pro tali habebatur.

XXI. Non succurritur ex Senatusconsulto ei, qui publice paterfamilias videbatur, aut patris voluntate contraxit, aut si pater quod gestum est, ratum habuit, vel solum quid est, quod patris oneribus incumberet, vel paterfamilias factus novatione facta fidem suam obligavit, vel alias debitum agnovit.

XXII. In mutuo¹⁾ duntaxat Senatusconsulto locus est. Quodsi ex causa emtionis filiusfamilias debeat, cessat Senatusconsultum.

In mutuo, inquit, locus est Senatusconsulto. Si vero ex causa emtionis debeat, Senatusconsultum cessat.

1) in mutuo] Theodorus. Si filiusfamilias aliquid mercatus pretium cum usuris stipulanti promiserit, recte id ab eo petitur.

XXIII. Et quomodo mutuum voluntate patris contractum valeat, et pignus teneatur: maxime si patri heres extiterit, nisi creditor tempore prior iure hypothecae prioris rem auferat.

XXIV. Si filiusfamilias liberalium studiorum vel legationis causa absens mutuum pecuniam sumserit, Senatusconsultum cessat. Tenetur ergo tam ipse, quam pater, non eo tantum superstite, sed etiam post mortem eius intra annum. Si tamen iussu patris mutuum factum sit, neque in quos usus versa sit pecunia credita, disquirimus, sed et perpetuo in patrem actio est.

Item quomodo teneatur pater et filiusfamilias, qui liberalium studiorum causa, vel legationis causa absens mutuum pecuniam accepit. Non tantum superstite filio, sed etiam mortuo eo pater intra annum tenetur. Si tamen iussu patris mutuum sumsit, et perpetuo est in patrem actio.

XXV. Item mutuo contra Senatusconsultum contracto, nec de peculio actio locum habet. Item quod in filio, idem et in nepote dicimus.

w) E Tipucito. x) Hoc schol. habet Syn. p. 181. y) L. 18. 19. 20. D. h. t. et L. 1. 2. C. eod. habet solus Tipucitus. z) E Syn. p. 182. habet Fabr. T. II. p. 363. a) E Tipucito. b) Hoc scholium est e Syn. p. 182. c) E Tipucito. d) E Syn. p. 182. habet Fabr. T. II. p. 363. e) E Tipucito. f) L. 6. 7. C. h. t. exhibet solus Tipucitus.

κς'. Καὶ ὅτι τοῦ ὑπεξουσίου δάνειον, ἐὰν ὕστερον ὁ πατὴρ ἀποδέξηται, ἰσχύει, καὶ οὐ ζητοῦμεν, εἰς τὴν ἐδαπάνησεν. ἐπὶ δὲ στρατιώτου ὑπεξουσίου δανεισθέντος, κἂν χωρὶς μανδάτου, ἢ συναινέσεως, ἢ βουλήσεως τοῦ πατρὸς, ἢ ἀποδοχῆς, χρὴ ἐνίστασθαι τῷ συναλλάγματι, μὴ πολυπραγμονούντων ἡμῶν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τὰ δανεισθέντα χρήματα ἐδανείσθη, ἢ ποῦ δαπανηθέντα εἰσίν· οὐ γὰρ πιστεύεται ἀλλαγοῦ δαπανᾶν, εἰ μὴ εἰς τὰ στρατιωτικά.

TITΛΟΣ Ε΄.

Περὶ ὅ) πεκουλίου ἀγωγῆς, ἣτις κινεῖται κατὰ πατρός καὶ δεσπότου ἐκ τῶν συναλλασσότων τοῖς δούλοις καὶ τοῖς ὑπεξουσίοις παισὶν ἐν τῷ πεκουλίῳ αὐτῶν.

α'. * Ὅ) συναλλάσσει δούλῳ ἢ δούλῃ, ἔχει τὴν περὶ πεκουλίου ἀγωγὴν.

1) * Εἰ) δὲ ἀνήβος ἐστὶν ὁ συναλλάξας υἱὸς ἢ δοῦλος, τότε ἀρμόζει, ὅτε τὸ πεκούλιον γέγονεν εὐπορώτερον.

2) Καὶ κ) πότε ἀρμόζει ἐπὶ ἀνήβου δούλου ἢ δούλης, τουτέστιν, ὅταν ἀξήθη τὸ πεκούλιον καὶ γένηται εὐπορώτερον.

* Ὅ) μόνον ὀνόματι τῶν ἰδίων καὶ τῶν κοινῶν δούλων ἐναγομέθα, ἀλλὰ καὶ τῶν καλῇ πίστει δουλεύοντων ἡμῖν ἐλευθέρων τε καὶ δούλων ἀλλοτριῶν.

β'. Καὶ μ) ὧν τὴν χρῆσιν τῶν καρπῶν, καὶ χρῆσιν μόνην ἔχομεν· ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν οἱ τὴν δεσποτείαν ἔχοντες ἐνάγονται. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πραιτωρίων ἀγωγῶν.

γ'. Ἐχει ν) τὴν περὶ πεκουλίου καὶ ὁ συναλλάξας κληρονομιαίῳ δούλῳ πρὸ τῆς ὑπεισελεύσεως τῆς κληρονομίας.

Καὶ τὴν περὶ τῶν δαπανηθέντων εἰς τὰ τοῦ δεσπότου.

Καὶ ὅτι ἀδιάφορον, εἴτε γυνή, εἴτε ἀνὴρ δεσπόζει,

Εἴτε ἀνήβος· ἐνάγεται γὰρ, κἂν μὴ σὺν ἀφεντίᾳ τοῦ ἐπιτρόπου συναλλάξῃ ὁ δοῦλος αὐτοῦ· ἐπὶ γὰρ τῶν συναλλαγμάτων τοῦ ἀνήβου ζητοῦμεν τὴν ἀφεντίαν τοῦ ἐπιτρόπου. καὶ ὅτι σὺν ἀφεντίᾳ τοῦ ἐπιτρόπου ὁ ἀνήβος οὐ δύναται τῆ δούλῳ συστήσασθαι πεκούλιον.

Καὶ ὁ κούρατος τοῦ μαινομένου ἐνάγεται τῇ περὶ πεκουλίου· καὶ ὁ δοῦλος γὰρ αὐτοῦ δύναται ἔχειν πεκούλιον.

Καὶ ἐὰν δοῦλος ἢ υἱὸς ἐγγνήσῃται, ἢ μανδατωρεύσῃ, ἢ ἄλλως παρεντεθῇ, πότε δίδεται ἢ περὶ τοῦ πεκουλίου ἀγωγῆ, ἢ μὴ.

Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν ἐγγνητὴς τοῦ χρεώστου μου εἶναι ἢ δοῦλος καταβύλλῃ μοι, ποῖαν ἔχει κατ' ἐμοῦ ἀγωγὴν.

XXVI. Item mutuum filiifamilias, si pater postea raturum habuit, valet, nec disquirimus, in quos usus sit. Si vero filiusfamilias miles mutuum pecuniam accepit, quamvis sine mandato, vel consensu, vel voluntate patris, vel ratihabitione, stare oportet contractui, nec in causam inquirimus, ob quam pecunia mutua sumta est, vel in quam conversa sit: non enim creditur in aliud expendere, nisi in causas castrenses. L. 7. C. IV. 28.

TITULUS V.

De actione de peculio, quae adversus patrem vel dominum ab his instituitur, qui cum servis vel filiisfamilias in peculio eorum contrahunt.

I. Qui cum servo vel ancilla contrahit, de peculio habet actionem. L. 1. §. 3. D. XV. 1.

Si filiusfamilias vel servus, qui contraxit, impubes est, tunc actio competit, cum peculium locupletius factum est. §. 4

Item quando in servo vel ancilla impubere competit, hoc est, cum auctum sit peculium et locupletius factum.

Non solum nomine priorum communiumque servorum convenimur, verum etiam eorum, qui bona fide nobis serviunt, sive liberi sint, sive servi alieni. §. 6.

II. Item eorum nomine, quorum usumfructum, vel usum tantum habemus: ex reliquis autem conveniuntur, qui proprietatem habent. Idem obtinet et in ceteris praetoriis actionibus. L. 2. D. cod.

III. De peculio actionem habet et is, qui cum servo hereditario ante aditam hereditatem contraxit. L. 3. pr. D. cod.

Habet et actionem de in rem domini verso. §. 1.

Nec interest aliquid, sive femina, sive masculus dominus sit, §. 2.

Sive impubes: convenitur enim, licet sine tutoris auctoritate servus eius contraxerit: nam in contractibus ipsius impuberis tutoris auctoritatem postulamus. Item cum auctoritate tutoris impubes servo peculium constituere non potest. §. 3.

Curator quoque furiosi actione de peculio convenitur: nam et servus eius habere peculium potest. §. 4.

Item si servus vel filius fideiusserit, vel mandator extiterit, vel alias intercesserit, quando de peculio actio detur, vel non detur. §. 5.

Item de eo, si fideiussor debitoris filii mei vel servi mihi solverit, qualem adversus me actionem habeat. §. 6.

g) Hanc inscriptionem exhibet index titulorum Coislinianus. In Tipucito haec est: περὶ πεκουλίου, τουτέστι, πότε κινεῖται κατὰ πατρός ἢ δεσπότου ἢ περὶ πεκουλίου ἐξ ὧν συνήλλαξε πρὸς τινα υἱὸς ὑπεξούσιος, ἢ δοῦλος, ἢ δούλη. Fabrotus titulum inscribit: περὶ πεκουλίου. h) E Syn. p. 182. habet Fabr. T. II. p. 364. ε) E Syn. l. I. habet Fabr. l. I. λ) E Tipucito. l) E Syn. p. 182. habet Fabr. T. II. p. 364. Eadem habet Tipucitus, qui praefigit καὶ ὅτι. m) E Tipucito. n) Cap. 3. totum e Tipucito haustum est.

- L. 3. §. 7.
D. XV. 1. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν χωρὶς ἐγγύης καταβάλλῃ μοι τὸ παρὰ τοῦ υἱοῦ μου κεχρεωσθημένον μοι, ἢ ἀχρεώσθητον καταβάλλῃ, ποίας ἀγωγὰς ἔχει.
- §. 8. Καὶ περὶ δούλου ἐλευθεριάζοντος καὶ δικαζομένου παρὰ αἰρετῶ δικαστῆ ἢ ἐμπροστίω, πῶς οὐχ ἀρμόζει ἢ περὶ πεκουλίον, ἀλλ' ἐπὶ μόνοις τοῖς διαπονητοῖς χρήμασιν.
- §. 9. 10. 11. Υἱοῦ^ο) δὲ ἐφ' οἰαδήποτε αἰτία ἐγγησαμένον ἢ ἄλλως παρεμβαλόντος, ἢ δικασαμένον εἰς αἰρετὸν ἢ εἰς ἐμβαθμον, χώρα τῆ περὶ πεκουλίον.
- §. 12. Καὶ ὅτι ὁ υἱὸς ἐνάγεται τῆ τὸ κλοπιμαῖον ἀπαυτοῦση, καὶ ὁ δεσπότης τῆ περὶ πεκουλίον ἀγωγῆ, εἰς ὃ γέγονε πλουσιώτερος· ὡσπερ καὶ ὁ πατὴρ ὀνόματι τῆς θυγατρὸς.
- §. 13. Καὶ περὶ ἐπιξουσίον γενομένου στρατηγοῦ, μὴ φροντίσαντος τὸ δοθῆναι τὴν περὶ τοῦ τὸ πρῶγμα σώζεσθαι τοῦ ἀνήθου ἀγωγῆν, πᾶς ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐνάγεται τῆ περὶ πεκουλίον.
- L. 4. pr.
D. eod. δ'. 1) * Πεκουλίων^ρ) ἐστίν, οὐχ^η) ὅπερ ἀγνοοῦντος τοῦ δεσπότητος ἔχει ὁ δούλος, ἀλλ' ὅπερ ἀφορίσας αὐτῶ κατὰ γνώμην αὐτοῦ σχῆ.
- 2) Καὶ^τ) ποῖον λέγεται πεκούλιον, καὶ ὅτι ἰ δεσπότης καὶ αὐξίν αὐτὸ καὶ ἀφαιρεῖν παντελῶς καὶ μερικῶς δύναται.
- §. 1. Καὶ^ς) πότε παύεται εἶναι χρεώστης ὁ δεσπότης, ἢ νομίζεται εἶναι.
- §. 3. Καὶ ὅτι ἐστ' ὅτε καὶ ἀγνοοῦντος τοῦ δεσπότητος μειοῦται τὸ πεκούλιον, ὡς ἐνθα κλέψει τι τοῦ δεσπότητος, ἢ ζημιώσει.
- §. 4. Καὶ εἰ σπουδῆν ἄλλω κλέπτοντι παρέσχετο, τί δεῖ γενέσθαι.
- §. 5. Καὶ περὶ τοῦ, εἰ καὶ μειωθῆ τοῖς δεσποτικοῖς χρεῖσι τὸ πεκούλιον τοῦ δούλου, μέθοδος ἐκ φάκτου πῶς ἐν αἰτία μένει^ι).
- §. 6. 1) * Πεκουλίων^υ) τοῦ δούλου ἐστίν οὐ μόνον, ὅπερ τῶν λογισμῶν τοῦ δεσπότητος κερῶρισταί, ἀλλὰ καὶ τοῦ προῖτου δούλου.
- 2) Καὶ^ν) τί συνυπάγεται τῶ τοῦ δούλου πεκουλίω.
- L. 5. pr.
D. eod. ε'. Καὶ^ω) ἐπὶ τῆς περὶ παραθήκης ἀγωγῆς ὁ πατὴρ καὶ ὁ δεσπότης ἐνάγεται τῆ περὶ πεκουλίον, καὶ εἴ τι αὐτοὶ κατὰ δόλον ἐζημιώσαν.
- §. 1. Καὶ αἰτία τῆ κατὰ παράκλησιν ὀνόματι υἱοῦ καὶ δούλου.
- §. 2. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπαχθέντος ὄρκου περὶ τοῦ υἱοῦ, οὐ μὴν καὶ δούλου.
- §. 3. 1) * Πεκουλίων^ξ) ἐστίν ὡς μικρὸν κτῆμα.
2) Οὐσιδιόν^υ) ἐστίν τοῦ υἱοῦ τὸ πεκούλιον.
3) Καὶ^ζ) πῶς ἐκλήθη πεκούλιον, καὶ τί ἐστίν πεκούλιον.
- §. 4. Καὶ^α) πῶς ὁρίζεται.
- L. 7. §. 1.
D. eod. ε'. β) Ὁ δὲ ἄνηθος, φησίν, καὶ ὁ μινόμενος οὐ

Item de eo, si quis sine fideiussione solverit id, quod mihi a filio meo debetur, vel indebitum solverit, quales actiones habeat.

Item si servus se liberum gerat et apud arbitrum vel iudicem ordinarium litiget, quomodo de peculio actio non competat, nisi pecuniae traiectionis duntaxat nomine.

Si filius in qualicunque causa fideiusserit, vel alias intercesserit, vel apud arbitrum vel ordinarium iudicem litigaverit, actioni de peculio locus est.

Item filius conditione furtiva convenitur, et dominus actione de peculio, in quantum locupletior factus est: quemadmodum et pater filiae nomine.

Item si filiusfamilias magistratus factus pupillo rem salvam fore non curavit, quomodo pater eius actione de peculio conveniatur.

IV. Peculium non est, quod ignorante domino servus habet, sed quod a domino separatum voluntate eius habet.

Et quid dicatur peculium, et quod dominus id augere et adimere totum et pro parte possit.

Item quando debitor esse dominus desinat, vel debitor esse credatur.

Interdum et ignorante domino peculium minuitur, puta si rem domini subripuit, aut damnum ei dederit.

Item quid fieri debeat, si alii furtum facienti opem tulerit.

Item et si aere alieno dominico peculium servi minuatur,

Peculium servi est non solum, quod a rationibus domini, sed et quod a rationibus servi ordinarii separatum est.

Item quid peculio servi comprehendatur.

V. Item in actione depositi pater et dominus de peculio conveniuntur, et si quid dolo malo nocuerint.

Etiam de precario conveniuntur filii et servi nomine.

Et ex causa iurisiurandi a filio, non etiam a servo delati.

Peculium est quasi pusillum patrimonium.

Peculium filii pusillum patrimonium est.

Et quomodo nominetur peculium, et quid sit peculium.

Et quomodo definiatur.

VI. Pupillus autem, ait, et furiosus peculium qui-

ο) Sententia §. 11. L. 3. refertur et in Schol. q. ad Basil. LX. 4. cap. 1. Fabr. T. VII. p. 123. his verbis: καταδικασθέντος δὲ τοῦ υἱοῦ δίδεται κατὰ τοῦ πατρὸς ἢ ἰουδικαί τε δὲ πεκουλίω. ρ) E Schol. 27. ad Basil. Lib. XIV. tit. 1. cap. 12. §. 13. e Cod. Coisl. CLII. edit. nostrae T. II. p. 97. q) Sic lego. Schol. ὅπερ οὐκ. r) E Tipucito. s) §. 1. 3—5. e Tipucito haustae sunt. t) Sic apographum. Quod non intelligo. Nec tamen conjectura assequi possum, quid scriptum sit in Codice. u) E Schol. 8. et 27. ad Basil. Lib. XIV. tit. 1. cap. 12. §. 4. et 13. e Cod. Coisl. CLII. edit. nostrae T. II. p. 92. et 97. v) E Tipucito. w) Cap. 5. totum ex Tipucito haustum est, excepta §. 3. x) E Schol. 27. ad Basil. Lib. XIV. tit. 1. cap. 12. §. 13. e Cod. Coisl. edit. nostrae T. II. p. 97. y) E Schol. 1. ad Basil. Lib. XI. tit. 1. cap. 20. e Cod. Coisl. edit. nostr. T. I. p. 590. z) E Tipucito. a) Ex eodem. b) Cap. 6. e Tipucito haustum est. Sententia §. 1. huius capituli refertur et in Schol. i. ad Basil. XLVI. 1. cap. 16. Fabr. T. VI. p. 150. his verbis: καὶ μανία ἐπιγενομένη τῶ δεσπότη, ἢ τῶ ἐπιξουσίω, οὐκ ἐναίρει τὸ πεκούλιον.

δύναται συνιστᾶν μὲν πεκούλιον· τὸ δὲ συστᾶν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἀνίβου ἢ παρὸ τῆς μανίας οὐκ ἀφαιρείται, τουτέστιν, οὐκ ἀφανίζεται διὰ τῆς ἡλικίας ἢ τῆς μανίας τοῦ δεσπότου.

Καὶ ὅτι ὀφείλει ὁ δεσπότης παχυμερῶς εἰδέναι τὸ πεκούλιον, καὶ οὐ τὸ καθ' ἕκαστον τῶν πραγμάτων. ἢ δὲ ἐλευθέρου τοῦ πεκούλιου διοικήσεως ῥητῆς ἐπιτροπῆς χρῆζει.

Καὶ ὁ ἄνηθος υἱὸς καὶ δοῦλος δύναται πεκούλιον ἔχειν· καὶ ἡ ἐπιγενομένη μανία οὐκ ἀφαιρείται τὸ πεκούλιον.

Καὶ τίνα δύναται εἶναι ἐν τῷ πεκούλιῳ, καὶ ποῖά εἰσι τοῦ πεκούλιου.

ζ. Καὶ^{c)} ὅτι ἡ σύστασις τοῦ πεκούλιου τῷ παραδοῦναι τὸν δεσπότην, ἢ τὸ ὄν παρὰ τῷ δούλῳ ἀντὶ παραδοθέντος ἡγήσασθαι· ἢ δὲ ἀφαιρέσεις ψιλλῆ βουλήσει γίνεται.

η'. Καὶ ποῖα τῶν κλαπέντων ἢ ζημιωθέντων λογίζονται ἐν τῷ πεκούλιῳ.

Καὶ ποῖα ὑπέξαιρουνται τοῦ πεκούλιου, ὡς τὸ χρεωστούμενον τῷ δεσπότη καὶ τοῖς ὑπέξουσις αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἐπ' αὐτοῦ κηδεμονομένοις, καὶ ὧν ἐστὶν πραγμάτων διοικήτης· καὶ πότε δύναται ἑαυτῷ τις καταβάλλειν, ὡς ὁ πράγματα διοικῶν, καὶ ὁ ἐπίτροπος χρεωστούμενοι παρὰ τοῦ κυρίου τῶν πραγμάτων ἢ τοῦ ἀνίβου.

Καὶ ὁ δανειστής, εἰ κληρονομήσει τοῦ δεσπότου τοῦ δούλου, ὑπέξαιρεῖ, ὑπερ τῷ δούλῳ ἐδάεισε, κἄν ἡλευθερώθῃ ὁ δοῦλος, κἄν ἀπέθανεν.

ὑπέξαιρεῖ ὁ δεσπότης τοίνυν τὸ κηρωσθημένον ἀπὸ συναλλάγματος αὐτῷ ἢ ἁμαρτήματος· ψιλλὸν μὲν τοι τὸ τίμημα τοῦ κλαπέντος, οὐ μὴν καὶ τὴν ποινήν.

Καὶ περὶ τοῦ, ἐάν ἑαυτὸν ὁ δοῦλος ἀνέλῃ ἢ τραυματίσῃ, ποῖαν ζημίαν ὑπέξαιρεῖ ὁ δεσπότης, καὶ ποῖαν οὐχ ὑπέξαιρεῖ· ἢ καὶ διαπάνην γενομένην εἰς ἐπιμέλειαν τοῦ δούλου.

Καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ποῖα δύναται ὑπέξαιρεῖν ὁ δεσπότης, τῆς περὶ πεκούλιου κινουμένης, καὶ ποῖα οὐ δύναται· καὶ ποῖος προτιμᾶται τῶν ἐναγαγόντων ἐπὶ τῷ πεκούλιῳ.

θ'. Λέγει γὰρ, οὐχὶ ὁ ἐναγαγὼν, ἀλλ' ὁ τὴν ψήφον πρώτος ἀπεινεγκάμενος· οὐχ ὑπέξαιρεῖ τὸ χρεωστούμενον αὐτῷ προκινήσαντι.

ι'. Καὶ πότε ὁ δεσπότης ἁμαρτήσαντος τοῦ δούλου καὶ παροσχόντος αὐτοῦ, ὑπέξαιρεῖ τὸ δοθέν, ἢ μὴ.

Καὶ πότε δύναται ἅπαξ ὑπέξαιρεῖν ἐναγόμενος τὸ ἐτέρῳ χρεωστούμενον.

Καὶ^{d)} ἁπλῶς εἰπεῖν, περὶ τῶν δυναμένων φησὶν ὑπέξαιρεῖν ἢ μὴ, κἄν ὀνόματι τοῦ δούλου τοῦ δούλου κινήται.

ια'. *^{e)} δοῦλος τοῦ δούλου καὶ πεκούλιον εἰσι τοῦ πρώτου δούλου. τὸ ὄν χρεωστούμενον τῷ δεσπότη παρὰ τοῦ πρώτου δούλου, ὑπέξαιρεῖται καὶ ἐκ τοῦ πεκούλιου τοῦ δούλου τοῦ δούλου. ὅπερ χρεωσιεῖται παρὰ τοῦ δούλου τοῦ δούλου, οὐχ ὑπέξαιρεῖται ἐκ τοῦ πεκούλιου τοῦ πρώτου δούλου, ἀλλὰ ἀπὸ μόνου τοῦ αὐτοῦ, εἴτε τῷ δεσπότη, εἴτε τῷ πρώτῳ δούλῳ χρεω-

dem constituere non possunt: peculium autem a patre pupilli vel ante furorem constitutum non adimitur, id est, non desinit esse peculium propter aetatem vel furorem domini.

Item dominus peculium pinguius nosse debet, non singularis res. Libera autem peculii administratio specialem permissionem desiderat. *L. 7. §. 2. D. XV. 1.*

Tam filius impubes, quam servus peculium habere possunt: et furor, qui postea incidit, non adimit peculium. *§. 3.*

Et quaenam in peculio esse possint, et qualia peculii sint. *§. 4.*

VII. Item peculium constituitur eo, quod tradidit dominus, vel, cum apud servum esset, pro tradito habuit: adimitur autem nuda voluntate. *L. 8. D. eod.*

VIII. Item quaenam ex subreptis aut his rebus, quibus damnum datum est, in peculium imputentur. *L. 9. pr. § 1. D. eod.*

Et quaenam deducantur de peculio, ut id, quod domino debetur, et his, qui sunt in eius potestate, et qui sub eius tutela vel cura sunt, et his, quorum negotia administrat: et quando quis sibi solvere possit, ut negotiorum gestor, et tutor, quibus a domino negotiorum vel a pupillo aliquid debetur. *§. 2. 3. 4.*

Item creditor, si domino servi heres extiterit, deducit, quod servo credidit, sive manumissus sit servus, sive decesserit. *§. 5.*

Deducit igitur dominus, quod ex contractu vel ex delicto ipsi debetur: deducit tamen pretium duntaxat rei subreptae, non etiam poenam. *§. 6.*

Item si servus sibi mortem consciverit vel se vulneraverit, quale damnum deducat dominus, quale non deducat: deducit etiam impensam in curationem servi factam. *§. 7.*

Item quaenam in universum deducere dominus possit, actione de peculio mota, et quaenam non possit: et quis eorum, qui de peculio egerunt, praefertur. *§. 8.*

IX. Ait enim, non eum, qui prior egit, sed eum, qui prior sententiam impetravit: non deducit igitur, quod ei, qui prior egit, debetur. *L. 10. D. eod.*

X. Item quando dominus, si servus noxam commiserit, et dominus litis aestimationem praestiterit, deducat, quod praestitum est, vel contra. *L. 11. pr. D. eod.*

Item quando conventus, quod alii debetur, semel tantum deducere possit. *§. 3.*

Et simpliciter de his agitur, quae deduci possunt, vel non possunt, licet nomine servi vicarii agatur. *§. 4. 5.*

XI. Servus servi et peculium sunt primi servi!). Quod igitur domino debetur a primo servo, ex eius quoque peculio deducitur, qui servus servi est. Quod a servi servo debetur, non deducitur ex primi servi, sed ex ipsius tantum peculio, sive domino, sive primo servo debeat. Quod autem primus servus servo suo debet, non deducitur illud quidem, sed eius, qui ser-

c) L. 8. 9. 10. 11. D. h. t. habet solus Tipucitus. d) Inde a L. 11. §. 4. 5. usque ad L. 19. pr. D. XV. 1. specialis epitome Basilicorum in Tipucito desideratur. e) E Syn. p. 182. habet Fabr. T. II. p. 361.

σιτεῖ. ὅπερ δὲ ὁ πρῶτος δοῦλος χρεωστῆ τῷ δούλῳ αὐτοῦ, οὐκ ὑπεξαιρεῖται μὲν, αὐξίαι δὲ τὸ πεκούλιον τοῦ δούλου τοῦ δούλου, ὡς περὶ ὅτε χρεωστῆ τῷ δούλῳ ὁ δεσπότης.

εἰς τὸ τοῦ πρώτου δούλου] Σημείωσαι f), ὅτι ὁ πρῶτος δοῦλος λέγεται ὁρδινάριος, ὁ δὲ δοῦλος τοῦ δούλου λέγεται βικάριος. [Sch. a. Fabr. II. 366.]

L. 19. §. 1. ιβ'. ε) Καὶ ὅτι τοῦ προικιμαίου δούλου διπλοῦν
D. XV. 1. ἔστι τὸ πεκούλιον· καὶ ἀνάγνωθι, ποῖα διαφέρει τῇ
γυναικί, καὶ ποῖα τῷ ἀνδρί.

§. 2. Καὶ ὅτι ὁ τὴν χοῆσιν τοῦ δούλου ἔχων ἔσθ' ὅτε
κινεῖ κατὰ τοῦ δεσπότη, καὶ τοῦ μπαλιν.

L. 20. ιγ'. Οἱ κοινωνοὶ δὲ κατ' ἀλλήλων οὐκ ἔχουσι τὴν
D. eod. περὶ πέκουλιον.

L. 21. pr. ιδ'. η) Καὶ ὅτι ἐν πέκουλιῳ ἔστι καὶ τὸ δόλω τοῦ
D. eod. δεσπότη παυσάμενον εἶναι, ἢ [ὅ] πρὸς βλάβην τῶν
δανειστῶν ἠνέσχετο σκορπισθῆναι. οὐ ποιεῖ δὲ δόλον
καταβαλὼν ἐτέρῳ.

§. 1. Καὶ ὅτι ἐκ τοῦ δόλου τοῦ εὐποροῦντος ἐπιτρόπου
ἐνέχεται ὁ ἄνηθος, καὶ μάλιστα, εἰ περιήλθῃ τι εἰς
αὐτόν. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ φροντιστοῦ καὶ κουράτωρος
μαινομένου.

§. 2. Καὶ ὅτι ὁ ἀγοραστὴς οὐκ ἐνέχεται ἀπὸ δόλου τοῦ
πράτου, οὔτε κληρονόμος, οὔτε διάδοχος ἐτέρου, εἰ
μὴ εἰς τὸ περιελθόν.

§. 3. Σκοπεῖται δὲ ὁ δόλος ὁ πρὸ τῆς προκατάρξεως,
καὶ ὁ μετ' αὐτήν.

§. 4. 1) Ὑποδέχεται^ι) ὁ πατήρ τὴν δὲ πεκούλιο ἀγω-
γὴν, εἰ μὴ πον παραχωρήσει τοῖς δανεισταῖς τὴν δὲ
πεκούλιο ἀγωγὴν.

2) Καὶ^κ) ὅτι οὐ δύναται ὁ δεσπότης παραιτεῖ-
σθαι τὴν περὶ πεκουλιον, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης καὶ αὐτὴν
ὡς πᾶσαν ἐτέραν προσωπικὴν ἀγωγὴν ὑποδέχεται.

L. 22. ιε'. Ὑπεξαιρεῖ^λ) ὁ δεσπότης, καὶ εἰ ἐπερωτηθῆ
D. eod. τὴν δάμνι ἱμφέκτι καὶ περὶ πεκουλιουρίου οἴνου.

L. 23. ις'. Καὶ ὅτι εἰς ὀλύκληρον ὁμολογεῖ τὴν περὶ μελ-
D. eod. λούσης ζημίας ἀγωγὴν, ὡς περὶ καὶ ὀνόματι τοῦ δού-
λου ἀμαρτήσαντος.

L. 24. ιζ'. Καὶ ὅτι ὁ κουράτωρ τοῦ μαινομένου διοίκη-
D. eod. σιν τοῦ πεκουλιου καὶ δοῦναι καὶ ἀγέλεισθαι δύναται
δοῦλω καὶ νύτῳ τοῦ μαινομένου.

L. 25. ιη'. 1) * Τοῦ^μ) πεκουλιου ἔστιν ἡ ἐσθής, ἢ ὁ
D. eod. δεσπότης παρῶσχη τῷ δούλῳ ἐπὶ τῷ αὐτὸν μένον αὐτῇ
διηρηκῶς κερησθῆναι, καὶ ἐπὶ τούτῳ φυλάττεσθαι παρ'
αὐτῷ. εἰ δὲ πρὸς δήλην χοῆσιν ἢ καιρὸν ἔδωκεν ὠρι-
σμένον, ἵνα τυχόν, ὅτε ἀκολουθῆ ἢ ὑπηρετῆ, κέρηται
αὐτῇ, οὐκ ἔστι πεκουλιου.

2) Καὶ^ν) ποῖα ἐσθής ἔστι τοῦ πεκουλιου.

L. 26. ιθ'. Καὶ^ο) περὶ δόλου γενομένου παρὰ τοῦ δεσπότη-
D. eod. του· καὶ ἐὰν μὴ κεχρεωστημένον δέδωκεν τὸ ἀπὸ
οἰκείου δόλου.

L. 27. pr. κ'. Καὶ ὅτι ὀνόματι δούλης καὶ θυγατρὸς ἀρμόζει
D. eod. ἢ περὶ πεκουλιου ἀγωγὴ, καὶ ἢ περὶ παρακαταθήκης
καὶ τῶν ἐν χοῆσει διδομένων, καὶ ἢ διαιροῦσα μεταξὺ
πατρὸς καὶ δεσπότη, καὶ τῶν συναλλαζάντων τῷ δούλῳ
ἢ τῷ νύτῳ τὸ κέρδος.

vus servi est, peculium auget: quemadmodum si do-
minus servo suo debeat.

1) sunt primi servi] Nota eum, qui primus ser-
vus est, ordinarium dici: servi autem servum appellari
vicarium.

XII. Item servi dotalis duplex est peculium: et
lege, quae ad mulierem, quae ad maritum pertineant.

Item qui usumfructum servi habet, interdum
cum domino agit, et contra.

XIII. Socii autem inter se de peculio actionem
non habent.

XIV. Item in peculio est et id, quod dolo malo
domini desiit in eo esse, vel quod in damnum cre-
ditorum intricari passus est. Dolo autem non facit,
si alii solverit.

Item ex dolo tutoris, qui solvendo est, pupillus
tenetur, maxime, si quid ad eum pervenit. Idem et
in procuratore, et curatore furiosi obtinet.

Item emtor ex dolo venditoris non tenetur, nec
heres, nec alterius successor, nisi in id, quod ad se
pervenit.

Ratio autem habetur doli, sive ante litem con-
testatam, sive postea admissus sit.

Pater suscipit actionem de peculio, nisi credi-
toribus de peculio actionem concesserit.

Item dominus actionem de peculio recusare ne-
quit, sed ex necessitate eam ut quamvis aliam per-
sonalem actionem suscipit.

XV. Deducit dominus, et si aedium peculiarium
nomine damni infecti promiserit.

XVI. Item in solidum damni infecti promittit,
quemadmodum et servi, qui noxam commisit, nomine.

XVII. Item curator furiosi administrationem pe-
culii et dare et adimere potest servo et filio furiosi.

XVIII. Peculii est vestimentum, quod dominus
servo dederit, ut eo solus ipse perpetuo uteretur, et
ab eo in hunc finem custodiretur. Si vero ad cer-
tum usum certumve tempus dedit, ut eo scilicet ute-
retur, cum eum sequeretur, vel ei ministraret, non
est peculii.

Item quale vestimentum peculii sit.

XIX. Item de dolo a domino admissio: et de eo,
si dominus, quod ex dolo eius debetur, indebite prae-
stiterit.

XX. Item ancillae et filiae nomine de peculio
actio competit, et depositi, et commodati, et tribu-
toria actio.

f) Hoc scholium est e Syn. p. 182. g) L. 19. 20. D. h. t. e Tipucito exhibentur. h) L. 21. D. h. t. modo §. ult. excipias, ex solo Tipucito hausta est. Illud ὁ inserui. i) E Schol. 15. ad Basil. Lib. XI. tit. I. cap. 17. edit. nostrae T. I. p. 589. Sententia §. 4. refertur et in Schol. i. ad Basil. LX. 5. cap. 34. Fabr. T. VII. p. 174. his verbis: τὴν μένου δὲ πεκουλιῳ ἐξ ἀνάγκης ὁ πατήρ καὶ ὁ δεσπότης ὑποδέχονται, ὡς πᾶσας προσοναλλίας. k) E Tipucito. l) L. 22. 23. 24. D. h. t. exhibentur e Tipucito. m) E Syn. p. 182. habet Fabr. T. II. p. 365. n) E Tipucito. o) L. 26. 27. 29. D. h. t. e Tipucito haustae sunt.

Καὶ τί ὑπέξαιρεῖ ὁ κληρονόμος.

Καὶ ὅτι τοῦ δεσπότου ἐναγομένου ἐντὸς ἐνιαυτοῦ, ἐμποησαμένον τὸν δοῦλον, οὐδὲν ἦττον καὶ ὁ δεσπότης ἐνάγεται· πῶς δέ, ἀνάγνωθι. P)

Καὶ ὅτι ἡ περὶ πεκουλίου ἀγωγή καθ' ἑκάστου τῶν δεσποτῶν εἰς ὀλόκληρον κινεῖται, καὶ οἱ σκοπεῖται τὸ ὄν παρὰ τῷ ἐναγομένῳ, ἀλλὰ καὶ τὸ παρ' ἑτέρῳ.

κα'. Κὰν κωλύσῃ ὁ δεσπότης συναλλάξαι μετὰ τοῦ δούλου, ἐνάγεται τῇ περὶ πεκουλίου.

κβ'. 1) * Ἐπιγ) τῆς δὲ πεκουλίου τῷ καιρῷ τῆς ψήφου προσέχομεν, πόσον ὄν τὸ πεκούλιον.

2) Καὶ γ) εἰ ἐν τῇ προκατάρξει μηδὲν ἔστιν ἐν τῷ πεκουλίῳ, εἰρέθη δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ψήφου, καταδικάζεται ὁ ἐναχθεὶς.

Καὶ ὅτι οἱ κληρονόμοι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ δεσπότου οὐκ εἰς ὀλόκληρον, ὡς οἱ κοινῶν, ἀλλ' ἐκ μέρους καὶ τῇ περὶ πεκουλίου ἀγωγῇ, καὶ τῇ περὶ δαπανημάτων γενομένων εἰς τὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ δεσπότου ἐνάγονται. ἀνάγνωθι τὰς ἐν αὐτῷ διαστίξεις.

Καὶ ὅτι ὁ ἀπαξ κινήσας τὴν περὶ πεκουλίου, δύνυται πάλιν ἐνάγειν ἐπὶ τῷ λείποντι, αὐξηθέντος τοῦ πεκουλίου.

Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν μετ' ἐνιαυτὸν κινήσας τις κατὰ τοῦ πρώτου ἐκβληθῇ παρωροαφῆ, πῶς καλῶς χωρεῖ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ.

Καὶ ὅτι ἀπὸ δόλου μετὰ τὸν ὠρισμένον χρόνον τῆς περὶ δόλου ἀγωγῆς οὐ καταδικάζεται τῇ περὶ πεκουλίου.

Ὁ δὲ κληρονόμος εἰς τὸ περιελθὸν μόνον ἐνάγεται,

κγ'. Εἰς) μὴ αὐτὸς τὸν δόλον ἐποίησε.

κδ'. Καὶ ἐὰν ὁ ὑποκείμενος τῇ περὶ πεκουλίου ἐντὸς ἐνιαυτοῦ ἐπὶ πολλοῖς ἀποθάνῃ κληρονόμοις, καὶ ὁ εἰς ἐναχθῇ.

Καὶ ὅτι τοῦ πεκουλίου ἡ νῦν κατάστασις σκοπεῖται· τὸ γὰρ πεκούλιον καὶ αὐξήσῃ, καὶ μείωσιν δέχεται.

Καὶ περὶ τοῦ πωλῆσαντος μετὰ τοῦ πεκουλίου τὸν δοῦλον, καὶ παραδόντος τὸ πεκούλιον.

κε'. Καὶ εἰ συνεφώνησε λαβεῖν ὑπὲρ τοῦ πεκουλίου τμήμα.

κς'. Καὶ εἰ ὁ κληρονόμος ἐκελεύσθη δοῦναι τὸ πεκούλιον, λαμβάνων διπλὸν ποσόν.

κζ'. Καὶ περὶ τοῦ, ὅτι ἐπὶ τῶν καλῇ πίστει ἀγωγῶν, ὡς ἐπὶ δοθείσης τῷ ὑπέξουσῳ προικός, πρὸς τῇ περὶ τοῦ πεκουλίου ἀγωγῇ καὶ ἀπὸ τοῦ οἰκείου δόλου ὁ πατὴρ ἐνάγεται, βλάβας τυχόν, ἢ ζημιώσας, ἢ ἔχων τὸ πρᾶγμα καὶ μὴ ἀποκαθιστῶν.

κη'. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν εἶπω τῷ δοίλω μου, ἀγοράσαι ὀκτώ νομίσμασι δοῦλον, καὶ δοῦναι αὐτὰ ἐκ τῶν ἐμῶν, ὁ δὲ ἀγοράσῃ δέξα.

Καὶ ἐὰν ἔχων μετὰ σοῦ κοινὸν δοῦλον, ἐπώλησα τὸ μέρος μου, καὶ ἐνάγεται ὁ ἀγοραστής, ἢ σὺ τῇ περὶ πεκουλίου ἀγωγῇ.

Καὶ ὅτι ὁ τὴν χοῆσιν ἔχων, εἰ ἦττον δέδωκεν τοῦ πεκουλίου ἐναχθεὶς, πληροῦται ὁ δανειστής ἀπὸ τοῦ ἔχοντος τοῦτο. καὶ ὅτι ὁ τὴν χοῆσιν ἔχων ἔχει τὴν

Item quid heres deducat.

L. 27. §. 1.

D. XV. 1.

Item si dominus intra annum conveniatur, et servum alienaverit, nihilominus et novus dominus convenitur: quomodo autem, lege.

§. 2.

Item de peculio actio adversus quemvis ex dominis in solidum competit, nec spectatur id, quod est apud eum, qui convenitur, sed et id, quod est apud alterum.

§. 8.

XXI. Licet dominus cum servo contrahi prohibuerit, tamen de peculio convenitur. L. 29. §. 1. D. eod.

XXII. In actione de peculio tempus rei iudicatae spectamus, quantum sit peculium. L. 30. pr. D. eod.

Et si litis contestatae tempore nihil sit in peculio, si modo sit rei iudicatae tempore, is, qui conventus est, condemnatur.

Item heredes patris et domini non in solidum, ut socii, sed ex parte tam de peculio, quam de in rem patris et domini verso conveniuntur. Lege distinctioes in textu comprehensas. §. 1.

Qui semel de peculio egit, rursus, aucto peculio, de residuo agere potest. §. 4.

Item de eo, quomodo is, qui cum post annum cum venditore egerit, exceptione repulsus sit, recte adversus emtorem experiatur. §. 5.

Ex dolo post tempus actioni de dolo statutum praeterlapsum nemo actione de peculio condemnatur. §. 6.

Heres autem in id tantum tenetur, quod ad eum pervenit. §. 7.

XXIII. Nisi ipse dolum admiserit. L. 31. D. eod.

XXIV. Item de eo, si is, qui actioni de peculio intra annum subiacet, pluribus heredibus relictis decesserit, et unus ex his conveniatur. L. 32. pr. D. eod.

Item peculii conditio, quae nunc est, spectatur: peculium enim et augmentum, et deminutionem recipit. §. 1.

Item de eo, qui servum cum peculio vendidit, et peculium tradidit. §. 2.

XXV. Et de eo, si pactus sit, ut pro peculio pretium acciperet. L. 33. D. eod.

XXVI. Item de eo, si heres certa pecunia accepta, peculium dare iussus sit. L. 35. D. eod.

XXVII. Item in bonae fidei iudiciis, ut in dote filiofamilias data, praeter actionem de peculio etiam de dolo suo pater convenitur, puta si damnum dedit, vel rem habeat neque eam restituat. L. 36. D. eod.

XXVIII. Item de eo, si servo meo permisero servum emere octo aureis, eosque ex mea pecuniaolvere, ille autem decem emerit. L. 37. §. 1. D. eod.

Item si servum tecum communem habens, partem meam vendidi, etiam cum emtore, vel tecum de peculio agitur. §. 2.

Item si usufructuarius de peculio conventus minus solvit, reliquum creditori praestatur ab eo, qui peculium habet. Item usufructuarius de peculio actio-

p) §. 3—7. in Tipucito desiderantur. q) E Schol. d. ad Basil. Lib. XIII. tit. 1. cap. 3. Fabr. T. II. p. 79. Schol. 5. edit. nostr. T. II. p. 4. r) Hoc secundo loco positum et reliqua cap. 30. habet Tipucitus. s) L. 31—33. 35—40. D. h. t. habet solus Tipucitus.

περὶ πεκουλίον κατὰ δεσπότην, εἰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῖς ἐμίσησεν, εἴτε ἐδάνεισεν.

L. 38. pr. καθ'. Καὶ ὅτι, ἐὰν παρὰθωμαι τῷ νόμῳ σου νομίματα, καὶ ἔχεις αὐτά, οὐκ ἔχει χώραν ἢ περὶ πεκουλίον ἀγωγή, ἀλλ' ἢ περὶ ἀποκουβέντων καὶ ἢ τὰ ἴδια ἐκδικούσα.

§. 1. Καὶ ποῖα καὶ αὐθις ὑπεξαίρουσιν, τυχὸν γυναικὸς μελλούσης γαμηθῆναι υπέξουσίνω καὶ προῖκα δημολογησάσης, λυομένου τοῦ γάμου.

§. 2. Καὶ ἐὰν ἐνάγωμαι ὀνόματι τοῦ δούλου μου.

§. 3. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν πωλήσας σοι δούλον, δανείσω αὐτῷ.

L. 39. λ'. Καὶ ἐπὶ ποίοις πεκούλιον συνίσταται.

D. eod. L. 40. pr. λα'. Καὶ ποῖα λέγεται πεκούλιον.

D. eod. §. 1. Πεκούλιον ἐστίν, ὅπερ οὐκ ἐξ ἀνάγκης παράσχη δούλῳ ὁ δεσπότης.

L. 41. λβ'. 1) * Κατὰ¹⁾ νόμον οὔτε χρεωστῆ δούλος, οὔτε χρεωστῆται. τὰ τε γὰρ αὐτῷ χρεωστούμενα ὁ δεσπότης ἀπαιτεῖ²⁾. περὶ δὲ τῶν παρ' αὐτοῦ χρεωστομένων ἐνάγεται τῇ περὶ τοῦ πεκουλίον ἀγωγῆς, ἢ τῇ περὶ διαπανημάτων τῶν γενομένων εἰς τὰ τοῦ δεσπότητος πράγματα.

2) Καὶ³⁾ ὅτι κατὰ νόμον ὁ δούλος οὔτε χρεωστῆ, οὔτε χρεωστῆται.

L. 42. λγ'. Καὶ⁴⁾ ὁ νόθετήσας ἐνάγεται τῇ περὶ πεκουλίον, οὐ μὴν περὶ τῶν πρὸ τῆς θέσεως.

L. 43. λδ'. 1) * Ἐὰν⁵⁾ μετὰ προκάταρξιν τῆς περὶ τοῦ πεκουλίον ἀγωγῆς προθῆ ὁ δούλος, ἐνάγεται ὁ πράτης καὶ ὑπὲρ τοῦ κτηθέντος παρὰ τῷ ἀγοραστῇ πεκουλίον.

2) Καὶ⁶⁾ ἐὰν μετὰ προκάταρξιν τῆς περὶ πεκουλίον προθῆ ὁ δούλος.

μετὰ προκάταρξιν] Ὁ μετὰ προκάταρξιν πωλήσας τὸν οἰκίτην, καὶ εἰς τὸ ἐπικτηθῆν πεκούλιον καταδικάζεται. [Sch. b. II, 366.]

L. 44. λε'. 1) * Ὅ⁷⁾ συναλλάξας νόμῳ υπέξουσίνω, αὐτὸν μὲν εἰς ὀλόκληρον ἐνοχον ἔχει, τὸν δὲ πατέρα τῇ περὶ τοῦ πεκουλίον.

2) Καὶ⁸⁾ ὅτι ὁ συναλλάξας νόμῳ, αὐτὸν εἰς ὀλόκληρον, τὸν δὲ πατέρα εἰς τὸ πεκούλιον ἔχει ἐνοχον.

L. 46. λς'. 1) * Ὅ⁹⁾ συγχωρῶν τῷ υπέξουσίνω διοικεῖν τὸ πεκούλιον, ἐκεῖνα δοκεῖ γενικῶς ἐπιτρέπειν, ἄπερ ἰδικῶς ἐπιτρέπειν ἤμελλεν.

2) Καὶ¹⁰⁾ ὅτι ὁ συγχωρῶν τῷ νόμῳ τὸ πεκούλιον διοικεῖν, τίνα δοκεῖ ἐπιτρέπειν γενικῶς, ἢ τίνα ἐπιτρέπειν ἰδικῶς.

L. 47. pr. λζ'.^{d)} Καὶ πότε ὁ δεσπότης οὐκ ἐνάγεται τῇ κατὰ τοῦ προστήσαντος, ἀλλὰ τῇ περὶ πεκουλίον.

§. 1. 1) * Ἀπὸ^{e)} τῆς ἐγγύης τοῦ δούλου οὐκ ἐνάγεται ὁ δεσπότης, εἰ μὴ εἰς πρῶγμα τοῦ δεσπότητος ἢ τοῦ πεκουλίον ἐνηγγύησατο.

2) Καὶ^{f)} πότε ἐνάγεται ὁ δεσπότης ἐκ τῆς ἐγγύης τοῦ δούλου, ἢ οὐκ ἐνάγεται.

nem habet adversus dominum, sive operas ipsis locaverit, sive mutuum acceperit.

XXIX. Item si apud filium tuum pecuniam deposuerim, tuque eam habeas, locum non habet de peculio actio, sed ad exhibendum actio, et rei vindicatio.

Et quaenam rursus deducantur, puta si mulier filiofamilias nuptura dotem promiserit, soluto matrimonio.

Item de eo, si servi mei nomine mecum agatur.

Item de eo, si servo, quem tibi vendidi, pecuniam credidi.

XXX. Et ex quibus peculium consistat.

XXXI. Et quaenam dicantur esse peculium.

Peculium est, quod non ex necessitate dominus servo dederit.

XXXII. Servus ratione iuris nec debet, neque ei debetur. Etenim quae ipsi debentur, dominus petit: de his vero, quae a servo debentur, actione de peculio, vel de in rem verso convenitur.

Servus ratione iuris nec debet, neque ei debetur.

XXXIII. Etiam arrogator actione de peculio convenitur, nec vero eorum nomine, quae ante arrogationem gesta sunt.

XXXIV. Si post litem¹⁾ in actione de peculio contestatam servus venditus fuerit, peculii quoque apud emptorem quaesiti nomine venditor tenetur.

Item de eo, si post litem in actione de peculio contestatam servus venditus sit.

1) si post litem] Qui post litem contestatam servus vendidit, etiam peculii postea quaesiti nomine damnatur.

XXXV. Qui cum filiofamilias contraxit, ipsum quidem in solidum obligatum habet, patrem autem de peculio.

Item qui cum filio contraxit, ipsum in solidum, patrem autem peculio tenuis habet obligatum.

XXXVI. Qui ei, quem habet in potestate, peculium administrare permittit, videtur ea generaliter permitttere, quae specialiter permissurus erat.

Item quaenam is, qui filio peculium administrare permittit, generaliter, quaenam specialiter permitttere videatur.

XXXVII. Item quando dominus non institoria actione, sed de peculio conveniatur.

Ex fideiussione servi dominus non convenitur, nisi in rem domini vel peculii fideiussurrit.

Et quando dominus ex fideiussione servi conveniatur, vel contra.

1) E Syn. p. 182. habet Fabr. T. II, p. 365. Eadem habet Harmenopolus Promt. Iur. Lib. I. Tit. 14. §. 15. 2) Ita Harm. Syn. ἀπαιτεῖται. 3) E Tipucito. 4) E Syn. p. 182. cum scholio subiecto habet Fabr. T. II, p. 365. Etiam in Schol. g. ad Basil. lib. XIII. tit. 2. cap. 11. apud Fabr. Tom. II, p. 120. sive Sch. 5. edit. nostr. T. II, p. 45. huius Basilicorum loci mentio fit ita: Τὸ μὲν πεκούλιον λευθερωθέντι τῷ δούλῳ συνέπιπται, αὐτὸ δὲ ἀγωγαὶ οὐ συνέπονται, διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα ἐν τῷ ιη'. βιβ. τιτ. ε'. κεφ. μγ'. ἀγωγή ἄπαξ ἐπιτρέπεται οὐ δύναται μεταβαίνειν. 5) E Tipucito. 6) E Syn. p. 183. habet Fabr. T. II, p. 365. 7) E Syn. p. 183. habet Fabr. T. II, p. 365. 8) E Tipucito. 9) E Syn. p. 183. habet Fabr. T. II, p. 365. 10) E Tipucito. 11) E Syn. p. 183. habet Fabr. T. II, p. 365. Extat etiam in Syn. p. 89. et apud Harmenop. Promt. Iur. Lib. I. tit. 14. §. 16. f) E Tipucito.

Καὶ β) ὅτι μὴ πληρωθεὶς ὁ δανειστὴς ἐκ τοῦ πεκουλλίου, οὐ λαμβάνει ἀσφάλειαν.

Καὶ ὅτι μὴ πληρωθεὶς ὁ δανειστὴς παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἔχει κατὰ τοῦ πρώτου ἀγωγῆν. ἐξ ἀρχῆς δὲ τὴν ἀγωγῆν ἐπιμερίζειν, καὶ τοῖς δυσὶν ἅμα ἐνάγειν οὐ δύναται.

Καὶ ὅτι ἐκ τῶν πρὸ τῆς πράσεως ὁ πρῶτος παρὰ παντός ἐνάγεται, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγοραστοῦ.

Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν χωρὶς τοῦ πεκουλλίου προαθῆ ὁ δοῦλος, ὁ πρῶτος ἐναγόμενος ποῖα ἐπέξαιρεῖ, καὶ ποῖα οὐχ ἐπέξαιρεῖ.

Καὶ ὅτι τὰ ἐπὶ πρώτου καὶ ἀγοραστοῦ εἰρημένα ἔλκεται καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐκποιήσεων, ὡς ἐπὶ προικὸς καὶ ληγάτου.

λη'. 1) * Οὐ^{h)} μένει ἔχων ἐλευθέρων πεκουλλίου διοίκησιν ὁ φυγάς, ἢ ὁ κλαπεῖς, ἢ ὁ ἀγνοούμενος, πότερον ζῆ ἢ ἐτελεύτησε.

2) Καὶⁱ⁾ τίνες οὐ μένουσιν ἔχοντες πεκουλλίου διοίκησιν ἐλευθέρων, ὡς ὁ φυγάς, ὁ κλαπεῖς, ὁ ἀγνοούμενος, εἰ ἐτελεύτησεν ἢ ζῆ.

Καὶ ὅτι ὁ ἔχων ἐλευθέρων τοῦ πεκουλλίου τὴν διοίκησιν, δύναται ἀποπληροῦν ἴδιον χρέος.

λη'. 1) * Οὐ^{k)} μόνον τὸ συγχωρηθὲν παρὰ τοῦ δεσπότητος πεκούλιόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ κτηθὲν, εἴπερ ἔμελλε γινώσκων ἀνέχεσθαι αὐτὸ εἶναι ἐν πεκουλλίῳ.

2) Καὶ^{l)} ὅτι τὸ συγχωρηθὲν παρὰ τοῦ δεσπότητος πεκούλιόν ἐστιν, καὶ τὸ κτηθὲν ἀγνοοῦντος αὐτοῦ.

Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν δοῦλός μου ἀγνοοῦντός μου διοικῆ τὰ πράγματά μου, τί μοι χρεωστῆ.

Καὶ ὅτι ὁ δεσπότης ἐκ τοῦ γράφειν τοῖς οἰκείοις λόγοις, χρεωστῆν τὸν δοῦλον αὐτῷ, οὐ πιστεύεται.

μ'. m) Καὶ ὅτι, εἰ λανθάνει ὁ δεσπότης, οὐ ὁ δοῦλος οὐκ ἔχει πεκούλιον, οὐ πέμπεται ὁ δανειστὴς εἰς νομὴν τῶν πραγμάτων αὐτοῦ. οὐ δοκεῖ δὲ πρὸς περιγραφὴν λανθάνειν καὶ ὁ ὑπὸ ἡμέραν ἢ ὑπὸ αἴρεσιν χρεωστῆς. καὶ ὅτι καὶ μὴ ὄντος πεκουλλίου, ἐγγνητῆς δίδεται. καὶ ἐπὶ μελλούσῃ ἀγωγῇ δίδεται, ὅτε μέντοι οὕτως προσληφθῆ.

Καὶ περὶ δανειστοῦ κληρονόμον γράψαντος τὸν ἐνεχόμενον τῇ περὶ πεκουλλίου ἀγωγῇ, πότε σκοπεῖται τὸ πεκούλιον.

Καὶ ὅτι καὶ μετὰ τὸ ἐναχθῆναι τὸν δεσπότην, καλῶς ἐγγυᾶται τις ὑπὲρ τοῦ δούλου.

Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν δουλεύων μοι καλῆ πιστεῖ δοῦλος ἀλλότριος ἐδανείσατο νομίσματα, καὶ δέδωκέ μοι ἐπὶ τῷ ἐλευθερῶσαι αὐτόν, πῶς μόνος ἐνάγεται ὁ δεσπότης τῇ περὶ πεκουλλίου, καὶ κατ' ἐμοῦ ἔχει τὴν περὶ ἀποκρυβέντων πραγμάτων ἀγωγῆν τῶν νομισμάτων χάριν.

μα'. 1) Τῷⁿ⁾ χρεωστούμενον παρὰ ἑξωτικοῦ τῷ δούλῳ μου, οὐ συλλογίζεται εἰς ὀλόκληρον τῆς de peculio κινουμένης, διὰ τὸ τῆς δαπάνης καὶ τὸ τῆς ἀπαιτήσεως ἄδηλον, καὶ τὴν δεδομένην ὑπέρθεσιν τοῖς ἰουδικατοῖς, καὶ τοῖς ὑφισταμένοις διάπρασιν. ἐκχω-

Item creditor, cui ex peculio satisfactum non est, L. 47. §. 2. cautionem non accipit. D. XV. 1.

Item creditor, cui ab emtore satisfactum non est, §. 3. habet adversus venditorem actionem. Ab initio autem actionem dividere et cum utroque simul agere non potest.

Item ex his, quae ante venditionem gesta sunt, §. 4. venditor ab omnibus, et ab ipso emtore convenitur.

Item de eo, si servus sine peculio venditus sit, §. 5. quatenam venditor, cum convenitur, deducat, et quatenam non deducat.

Item quae de emtore et venditore dicta sunt, ad §. 6. ceteras quoque alienationes trahuntur, ut ad dotis dationem et legatum.

XXXVIII. Liberam peculii administrationem habere desinit fugitivus, vel subreptus, vel is, de quo L. 48. pr. D. eod. nesciat quis, utrum vivat an mortuus sit.

Item quinam peculii administrationem non retineant, ut fugitivus, subreptus, et is, qui num mortuus sit, an vivat, ignoratur.

Item qui liberam peculii administrationem habet, §. 1. debitum suum solvere potest.

XXXIX. Non solum id, quod a domino concessum est, peculium est, verum etiam quod postea quaesitum est, si dominus eo cognito passurus erat, id esse in peculio. L. 49. pr. D. eod.

Tam id, quod a domino concessum est, peculium est, quam id, quod ignorante eo quaesitum est.

Item de eo, quid mihi debeat servus meus, si me §. 1. ignorante negotia mea administraverit.

Item domino fides non habetur, si in rationibus §. 2. suis scripserit, servum ipsi debere.

XL. Item si dominus latitat, cuius servus peculium non habet, creditor in possessionem bonorum eius non mittitur. Non videtur autem fraudationis causa latitare, qui in diem vel sub conditione debitor est. Item si peculium non sit, fideiussor datur. Etiam futurae actionis fideiussor datur, si tamen sic acceptus est. L. 50. pr. D. eod.

Item cuius temporis peculium spectetur, si creditor eum, qui actione de peculio tenebatur, heredem scripserit. §. 1.

Etiam postquam dominus conventus est, recte quis §. 2. pro servo fideiubet.

Item de eo, si servus alienus bona fide mihi serviens mutuam pecuniam acceperit et mihi dederit, ut eum manumitterem, quomodo solus dominus actione de peculio conveniatur, et adversus me pecuniae nomine ad exhibendum actionem habeat. §. 3.

XLI. Id, quod debetur servo meo ab extraneo, non computatur in solidum mota actione de peculio, propter sumtus et actionis incertum, et dilationem, quae datur iudicatis et his, quorum bona veneunt. Ergo si dominus actiones mandet, absolvetur. Idem est et L. 51. D. eod.

g) §. 2. et reliqua sunt e Tipucito. h) L. 48. pr. h. t. a Schol. m. ad Basil. XXIII. 1. cap. 31. Fabr. T. III. p. 293. desumpta est. i) Hoc et quod sequitur, e Tipucito haustum est. k) E Schol. 8. et 27. ad Basil. Lib. XIV. tit. 1. cap. 12. §. 4. et 13. e Cod. Coisl. CLII. edit. nostrae T. II. p. 92. et 97. l) E Tipucito, ex quo et reliqua huius capituli hausta sunt. m) L. 50. D. h. t. e Tipucito hausta est. n) Totia L. 51. legitur in Schol. r. ad Basil. XLI. 1. cap. 22. Fabr. T. V. p. 418.

ρῶν οὖν δεσπότης τὰς ἐναγωγὰς ἀπολείεται. ὅπερ ἐστὶ καὶ κοινωνοῦ εἰς ὀλόκληρον ἐναγομένου τῆ δὲ πεκουλίῳ, διὰ τὸ ἔχειν κατὰ τοῦ κοινωνοῦ ἀγωγὴν· ἐπὶ πάντων γὰρ τῶν ἐναγομένων διὰ τὸ ἔχειν ἀγωγὴν, δελεγατίων ἀντὶ καταβολῆς ἐστὶ.

2) Καὶ ὅτι ἐναγομένος ὁ δεσπότης ὑπὲρ ὧν ἐξωτικὸς χρεωστῆ τῷ δούλῳ, ἢ ὑπὲρ κοινωνοῦ εἰς ὀλόκληρον ἐνεχομένου, μόνος τὰς ἀγωγὰς ἐκχωρεῖ.

L. 51. in fin. 3) Ἐπὶ πάντων γὰρ τῶν ἐναγομένων διὰ τὸ D. XV. 1. ἔχειν ἀγωγὴν, τὸ δοῦναι τινα ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τῷ πληρῶσαι καταβολῆς ἐστὶν⁹⁾.

L. 52. pr. μβ'.⁷⁾ Καὶ ἐὰν ὁ δούλος ὡς ἐλεύθερος ἐπιτρο-
D. eod. πεύσει, πῶς προτιμᾶται ὁ ἀνήβος τῶν λοιπῶν δανεισ-
τιῶν· ὁ δὲ δεσπότης ὑπεξαιρεῖ τὸ κεχρεωστημένον
αὐτῷ. οὐδὲ ἐν γὰρ προνόμιον τοῦ δεσπότητος περιγί-
νεται. καὶ εἰ ὑπέθετο ἢ ἐδάνεισε τὰ τοῦ ἀνήβου πρά-
γματα, τί δεῖ γενέσθαι· καὶ τί δοκεῖ πεκούλιον εἶναι
τοῦ ἐπιτροπέσαντος δούλου.

§. 1. Καὶ ὅτι, εἰ προῖτα ὑποδεξάμενος ὁ υἱὸς ἐπιτρο-
πέυσει, προτιμᾶται ἢ γυνὴ καὶ ὁ ἀφῆλιξ· καὶ ὑπερτί-
θεται ἢ τῶν ἄλλων δανειστίων ἀγωγῇ, καὶ εἰ κινήσουσιν
οἱ μὴ ἔχοντες προνόμιον, ἀσφαλίζονται ἀναδιδόναι,
κινουμένης ὑστερον κατὰ τοῦ πατρὸς τῆς δὲ πεκούλιου.

L. 53. μγ'. (Οτι⁸⁾) τῷ ἐλευθερουμένῳ ἔπεται τὸ πεκούλιον,
D. eod. εἰ μὴ ἀφῆρη· ἐνάγειν δὲ τοῖς χρεώστασι οὐ δύναται,
εἰ μὴ ἐκχωρηθεῖς τὰς κατ' αὐτῶν ἀγωγὰς.

L. 54. μδ'.⁴⁾ Καὶ ἐὰν ἀγρὸς ἐξωπλισμένος ἐν τῶν κλη-
D. eod. ρονόμων ληγατευθῆ, ἐν ᾧ ἢ δούλος χρεωστῶν τῷ
δεσπότη.

L. 55. με'. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν τις κατὰ βίαν ἀποσπάσῃ
D. eod. τὸν ἐναγομένον τῆ περὶ πεκούλιου ἀγωγῇ.

L. 56. μς'. Καὶ ποῖα ὑπεξαιρεῖ ὁ δεσπότης.

L. 57. pr. μς'. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν τῆς περὶ πεκούλιου κινου-
D. eod. μένης, ἀποθάνῃ ὁ χρεωστήσας ὑπεξουσίῳ.

§. 1. 2. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν αὐτῷ τῷ δούλῳ ἐν διαθήκῃ
ἐλευθερωθέντι ληγατευθῆ τὸ πεκούλιον αὐτοῦ, ἢ ἐξω-
τικῷ ληγατευθῆ, τί λαμβάνει.

L. 58. μγ'. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν ληγατευθῆ ἐν τῶν κληρο-
D. eod. νόμων ἀγρὸς μετὰ τῶν ἀδραπέδων, καὶ τινες αὐτῶν
χρεωστῶσι τῷ δεσπότη, οὐκ ἔχουσιν οἱ ἄλλοι κληρο-
νόμοι τὴν περὶ πεκούλιου ἀγωγὴν.

TITΛΟΣ ς'.

Ὅσαι περὶ πεκούλιου ἀγωγὰὶ ἐνιαυσιαῖαι εἶδιν¹¹⁾.

L. 1. §. 1. α'. 1)* Ἐφ' ὅσον ἐστὶν ὑπεξουσίσιος ὁ υἱὸς ἢ δοῦ-
D. XV. 2. λος, διηκεῖως ἀρμόζει ἢ περὶ τοῦ πεκούλιου ἀγωγῇ,
μετὰ δὲ θάνατον, ἢ ἐκποίησιν, ἢ αὐτεξουσίῳ, ἢ
ἐλευθερίαν ἐνιαυσιαία ἐστίν.

ο) E Tipucito. p) E schol. 5. ad Basil. Lib. XIV. tit. 1. cap. 26. § 2. e Cod. Coisl. edit. nostrae T. II. p. 106. q) In fine additur in schol. ὡς βιβ. ιη'. τιν. ε'. κεφ. να'. περὶ τὸ τέλος. r) L. 52. D. h. t. exhibetur e Tipucito. s) E Schol. r. ad Basil. Lib. XIII. tit. 2. cap. 1. apud Fabr. T. II. p. 114. sive Schol. 32. edit. nostrae T. II. p. 33. Verbis Basilicorum praemittitur in scholio: Ζήτει βιβλίον ιη'. τιν. ε'. κεφ. γγ'. Eadem, quae scholium, omisso initio ὅτι, habet Syn. p. 137. praeterquam quod pro ἐκχωρηθεῖς habet ἐνταλθῆ. Partem exhibet et Schol. d. ad Basil. XLVII. 1. cap. 34. Fabr. T. VI. p. 211. his verbis: ὁ δὲ μετὰ τοῦ πεκούλιου ἐλευθερούμενος οὐ δύναται κινεῖν τὰς πεκουλιαίας ἀγωγὰς, εἰ μὴ ἐκχωρηθῆ αὐτός. t) Cap. 44. et reliqua huius tituli e Tipucito hausta sunt. u) Hanc inscriptionem habent index titulorum Coislitanus et Tipucitus. Fabrotus hanc exhibet: ὅτι ἢ περὶ πεκούλιου ἀγωγῇ ἐνιαυσιαία ἐστίν. v) E Syn. p. 183. habet Fabr. T. II. p. 366.

in socio, qui actione de peculio in solidum convenitur, quia sit ei cum socio actio: in omnibus enim, qui ideo conveniuntur, quod actionem habent, delegatio pro solutione est.

Item dominus, si conveniatur eorum nomine, quae extraneus servo debet, vel pro socio, qui in solidum tenetur, solus actiones praestat.

Nam in omnibus, qui ideo conveniuntur, quod actionem habent, delegatio alicuius pro solutione est.

XLII. Item si servus quasi liber tutelam gesserit, quomodo pupillus reliquis creditoribus praefertur: dominus autem id, quod sibi debetur, deducit. Nullum enim privilegium domino praefertur. Item quid fieri debeat, si res pupilli mutuas dederit, vel pignorerit: et quid peculium esse videatur servi, qui tutelam gessit.

Item si filius dote accepta tutelam gesserit, mulier et pupillus praefertur: et differtur reliquorum creditorum actio, et si illi, qui privilegium non habent, agent, cavent, se restituros, si postea cum patre de peculio agatur.

XLIII. Manumissum sequitur peculium, si ademptum non sit: agere autem cum debitoribus non potest, nisi actiones adversus eos ipsi mandatae fuerint.

XLIV. Et de eo, si fundus instructus uni ex heredibus legatus sit, in quo servus est, qui domino debeat.

XLV. Item de eo, si quis eum, qui actione de peculio convenitur, vi exemerit.

XLVI. Item quatenam dominus deducat.

XLVII. Item de eo, si actione de peculio mota decesserit is, qui hominis in potestate constituti debitor erat.

Item de eo, si ipsi servo testamento manumisso peculium eius legatum sit, vel extraneo, quid accipiat.

XLVIII. Item si uni ex heredibus fundus cum servis legatus est, et quidam ex his domino debent, reliqui heredes actionem de peculio non habent.

TITULUS VI.

Quatenam de peculio actiones annales sint.

I. Quamdiu filius aut servus in potestate est, actio de peculio perpetuo competit. Post mortem autem vel alienationem, vel emancipationem, vel manumissionem annalis est.